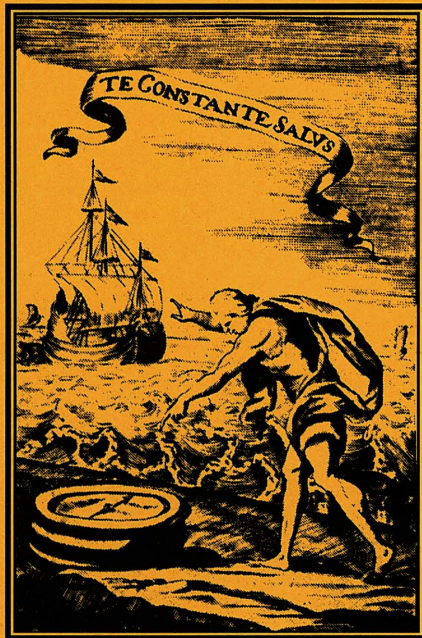

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik CV

Nr 2

WARSZAWA 1998

<http://rcin.org.pl>

INFORMACJA DLA AUTORÓW „KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO”

Trudna sytuacja finansowa „Kwartalnika Historycznego” (brak funduszy na przepisywanie tekstów autorskich) zmusza nas do wprowadzenia ścisłych rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie.

1. Wszystkie teksty muszą być składane w dwóch egzemplarzach, przepisanych (lub wydrukowanych z komputera) według obowiązujących norm wydawniczych: na stronie 30 wierszy po około 60 znaków, z marginesem z lewej strony, szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia w tekście muszą być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń. W przypadku wydruku komputerowego należy dołączyć dyskietkę.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) musi wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko Autora i pod nim w nawiasie miasto, w którym pracuje; poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. 1–2) cyframi arabskimi i dalej: miejsce i rok wydania, liczbę stron, na ostatnim miejscu nazwę wydawcy. Imię i nazwisko Autora recenzji oraz miasto, w którym pracuje — na końcu tekstu z prawej strony.

4. Teksty do działu „Kronika” zawierają tytuł (na osi); podpis Autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis Autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczone przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych stosujemy ogólnie przyjęte skróty (np., itd., m.in., etc. oraz inne podobne), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne zaś w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską, wówczas gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7. oraz te, które znajdują się w zamieszczonym dalej wykazie; dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem ich znaczenia przy pierwszym przypadku zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy, roczniki, zeszyty, numery i części periodyków i innych publikacji podajemy cyframi arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty, odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad, będą zwracane Autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Założony przez Xawerego Liskego
w 1887 roku

ROCZNIK CV
1998

2

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*
Warszawa 1998

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

Jacek Banaszekiewicz, Marian Biskup, Stanisław Bylina, Adam Galos,
Antoni Gąsiorowski, Aleksander Gieysztor, Magdalena Hułas (sekretarz),
Jerzy Jedlicki, Marcin Kamler, Wojciech Kriegseisen (zastępca redaktora),
Czesław Madajczyk, Jerzy Michalski (redaktor), Roman Michałowski (zastępca
redaktora), Jan Molenda, Edward Potkowski, Henryk Samsonowicz,
Jacek Staszewski, Józef Szymański, Stanisław Trawkowski, Roman Wapiński,
Romuald Wojna (zastępca redaktora), Andrzej Wyczański, Jerzy Wyrozumski

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN

00–272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 831–02–61

e–mail: ihpanext@warman.com.pl

Adiustacja: Dorota Mazek

© Copyright by

Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk and Wydawnictwo Naukowe Semper
Warszawa 1998

© All rights reserved.

No part of this book may be reproduced,
stored in a retrieval system,
or transmitted, in any form or by any means
without the prior permission of the publishers,
Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk and Wydawnictwo Naukowe Semper

© Wszelkie prawa zastrzeżone.

Przedruk lub odtwarzanie fragmentów tej publikacji
w mediach każdego rodzaju
wymaga pisemnego zezwolenia
Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk
oraz Wydawnictwa Naukowego Semper

Publikacja dofinansowana przez Komitet Badań Naukowych

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

ul. Bednarska 20a, 00–321 Warszawa

tel./fax: (+48) (22) 828 49 73

e–mail: semper@rubikon.net.pl

<http://www.rubikon.net.pl/semper/>

PL ISSN 0023–5903

Nr indeksu 363103

SPIS TREŚCI

Norbert M i k a , Czy król Rusi Halickiej Daniel był obecny przy zawieraniu pokoju wiedeńskiego w 1261 roku? Z dziejów stosunków rusko-austriackich w średniowieczu	3
Marek S ł o Ń , Średniowieczne rachunki szpitali wrocławskich	17
Andrzej D z i u b i Ń s k i , Z dziejów nałogu tytoniowego i produkcji wyrobów nikotynowych w Rzeczypospolitej w XVII i XVIII wieku	33
Adam G a ł o s , Lewica mieszczańska a polityka bloku Bülowa (geneza wniesienia do parlamentu niemieckiego projektu ustawy o związkach i zgromadzeniach)	53

*

Swietłana L. T u r i ł o w a , Rosyjscy przedstawiciele dyplomacyjni w Rzeczypospolitej w XVII–XVIII w.	71
---	----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Aleksandra S o s n o w s k a , Alfred Wielki — Nowe spojrzenie czy fałszywy trop w badaniach nad biografią średniowiecznego władcy?	81
Jerzy S t r z e l c z y k , O pokój w średniowieczu	94
Adam G a ł o s , Jeszcze o Stanisławie Szczepanowskim 1846–1900	103
Aleksander A c h m a t o w i c z , Wilno w latach wojny i okupacji w pamięci i według badań źródłowych	109

*

Krzysztof W a c h o w s k i , <i>Śląsk w dobie przedpiastowskiej. Studium archeologiczne</i> — Elżbieta K o w a l c z y k	121
<i>Peregrini de Opole Sermones de tempore et de sanctis e codicibus manu scriptis primum edidit Richardus Tatarzyński</i> — Krzysztof O ż ó g	126
Janusz K u r t y k a , <i>Tęczyńscy. Studium z dziejów polskiej elity możnowładczej w średniowieczu</i> — Tomasz J u r e k	129
<i>Die Antoniter, die Chorherren vom Heiligen Grab in Jerusalem und die Hospitaler vom Heiligen Geist in der Schweiz</i> , red. E. G. Schenkel — Marek D e r w i c h	132
<i>Mittelalterliche Texte. Überlieferung — Befunde — Deutungen</i> , red. R. Schieffer — Jerzy S t r z e l c z y k	136
Ferenc S z a k á l y , <i>Lodovico Gritti in Hungary 1529–1534. A Historical Insight into the Beginnings of Turco-Habsburgian Rivalry</i> — Almut B u e s	139
Ihor Š e v č e n k o , <i>Ukraine between East and West. Essays on Cultural History to the Early Eighteenth Century</i> — Teresa C h y n c z e w s k a – H e n n e l	140
Alicja F a l n i o w s k a – G r a d o w s k a , <i>Testamenty szlachty krakowskiej XVII–XVIII wieku</i> — Andrzej W y c z a Ń s k i	144
Christopher M. C l a r k , <i>The Politics of Conversion. Missionary Protestantism and the Jews in Prussia 1728–1941</i> — Olgierd K i e c	146

<p> Maria M. Kovács, <i>Liberal Professions and Illiberal Politics. Hungary from the Habsburgs to the Holocaust</i> — Jerzy Jedlicki . . . . . </p> <p> Ute Caumanns, <i>Die polnischen Jesuiten, der „Przegląd Powszechny“ und der politische Katholizismus in der Zweiten Republik. Ein Beitrag zur Geschichte der katholischen Presse Polens zwischen den Weltkriegen (1918–1939)</i> — Zygmunt Zieliński . . . . . </p> <p> Grzegorz Sosna, Doroteusz Fionik, <i>Orla na Podlasiu. Dzieje Cerkwi, miasta i okolic</i> — Rafał Degiel . . . . . </p> <p> Roman Wapiński, <i>Historia polskiej myśli politycznej XIX i XX wieku</i> — Grzegorz Kucharczyk . . . . . </p>	<p>149</p> <p>151</p> <p>156</p> <p>158</p>
--	---

KRONIKA

<p> Sąsiedztwo duńsko-słowiańskie w średniowieczu (Lipsk, 4–6 XII 1997) — Jerzy Strzelczyk . . . . . </p> <p> Problemy etniczne i narodowościowe pogranicza (poznańsko-kilońskie kolokwium historyczne) — Jerzy Strzelczyk . . . . . </p> <p> Sesja naukowa w Olsztynie: Między irredentą a kolaboracją. Postawy społeczeństwa polskiego wobec zaborcy w XIX wieku — Paweł Milewski . . . . . </p> <p> Sprawozdanie z konferencji „Polskaja sсыłka w Rossii XIX–XX wiekow: regionalnyje centry” Kazań 8–12 IX 1997 — Wiktoria Śliwowska . . . . . </p>	<p>163</p> <p>164</p> <p>165</p> <p>168</p>
--	---

IN MEMORIAM

<p> Andrzej Woltanowski (1942–1996) — Jerzy Urwanowicz . . . . . </p>	<p>173</p>
---	------------

CONTENTS

<p> Norbert M i k a , Did Daniel, King of Halicz Rus', attend the Signing of the Peace of Vienna in 1261? From the History of Ruthenian–Austrian Relations in the Middle Ages . . . . . </p> <p> Marek S ł o Ń , The Mediaeval Accounts of Wrocław Hospitals . . . . . </p> <p> Andrzej D z i u b i ń s k i , From the History of the Tobacco Habit and the Production of Tobacco Articles in the Commonwealth during the Seventeenth and Eighteenth Century . . . . . </p> <p> Adam G a ł o s , The Bourgeois Left Wing and the Policy of the Bülow Bloc (the Motion in the Deutscher Reichstag concerning the Vereins– und Versammlungsrdesetz) in 1907 . . . . . </p>	<p>3</p> <p>17</p> <p>33</p> <p>53</p>
--	--

*

<p> Swietłana L. T u r i ł o w a , Russian Diplomatic Representatives in the Commonwealth during the Seventeenth and Eighteenth Century . . . . . </p>	<p>71</p>
--	-----------

<p> CRITICAL ARTICLES — REVIEWS . . . . . </p> <p> CHRONICLE . . . . . </p> <p> IN MEMORIAM . . . . . </p>	<p>99</p> <p>169</p> <p>171</p>
--	---------------------------------

WYKAZ SKRÓTÓW

AAN	– Archiwum Akt Nowych
AGAD	– Archiwum Główne Akt Dawnych
AGZ	– <i>Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej</i>
AP	– Archiwum Państwowe
APH	– „Acta Poloniae Historica”
ASPK	– <i>Akta Stanów Prus Królewskich</i>
ASWK	– <i>Akta sejmikowe województwa krakowskiego</i>
ASWP	– <i>Akta sejmikowe województwa poznańskiego</i>
BC	– Biblioteka Czartoryskich
BJ	– Biblioteka Jagiellońska
BK	– Biblioteka Kórnicka PAN
BN	– Biblioteka Narodowa
BO	– Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich
BPANKr.	– Biblioteka PAN w Krakowie
BR	– Miejska Biblioteka Publiczna im. E. Raczyńskiego w Poznaniu
CAW	– Centralne Archiwum Wojskowe
CDS	– <i>Codex diplomaticus nec non epistolaris</i> , wyd. K. Małczyński, A. Skowrońska, t. 1–3, Wrocław 1956–1964
CPH	– „Czasopismo Prawno–Historyczne”
cz.	– część
DN	– „Dzieje Najnowsze”
ibid.	– ibidem
KDKK	– <i>Kodeks dyplomatyczny Katedry Krakowskiej ś. Wacława</i> , wyd. F. Piekosiński, t. 1–2, Kraków 1874–1883
KDM	– <i>Kodeks dyplomatyczny Małopolski</i> , wyd. F. Piekosiński, t. 1–4, Kraków 1876–1905
KDMaz.	– <i>Codex diplomaticus et commemorationum Masoviae generalis</i> , t. 1, wyd. J. K. Kochanowski, Warszawa 1919
KDP	– <i>Kodeks dyplomatyczny Polski</i> , t. 1–4, wyd. L. Rzymski, A. Muczkowski, J. Bartoszewicz, M. Bobowski, Warszawa 1847–1887
KDW	– <i>Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski</i> , t. 1–5, Poznań 1877–1908; t. 6 nn., Poznań–Warszawa 1982 nn.; seria nowa, t. 1, Poznań–Warszawa 1975
KH	– „Kwartalnik Historyczny”
KHKM	– „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
MGH	– <i>Monumenta Germaniae Historica</i>
MGH Script.rer.Ger.	– <i>Monumenta Germaniae Historica Scriptores rerum Germanicum</i>
MGH SS	– <i>Monumenta Germaniae Historica Scriptores</i>
MPH	– <i>Monumenta Poloniae Historica</i>
mszp.	– maszynopis
n.	– i następna (s. 53 n.)
nn.	– i następne (s. 53 nn.)
nr	– numer
OiRwP	– „Odrodzenie i Reformacja w Polsce”
op. cit.	– opus citatum
PH	– „Przegląd Historyczny”
PL	– J. P. Migne, <i>Patrologiae cursus completus</i> , Series latina
por.	– porównaj
przyp.	– przypis
PSB	– <i>Polski słownik biograficzny</i>
PSRL	– <i>Połnoje sobranije russkich letopisiej</i> , t. 1 nn., Sanktpeterburg 1841 nn.
RAU	– Rozprawy Akademii Umiejętności
RDSG	– „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”
red.	– redaktor, redakcja
RH	– „Roczniki Historyczne”
rkp.	– rękopis
RPAU	– Rozprawy Polskiej Akademii Umiejętności
SDRE	– „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo–Wschodniej”
SGKP	– <i>Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich</i>
SH	– „Studia Historyczne”
SIRIO	– Sbornik Imperatorskogo Russkogo Istoriceskogo Obszczestwa
Sobótka	– „Śląski Kwartalnik Historyczny «Sobótka»”
SPPP	– <i>Starodawne Prawa Polskiego Pomniki</i>
SSS	– <i>Słownik starożytności słowiańskich</i>
St.Żr.	– „Studia Źródłoznawcze”
sygn.	– sygnatura
t.	– tom
VL	– Volumina Legum
wyd.	– wydanie, wydawca
z.	– zeszyt
ZH	– „Zapiski Historyczne”
zob.	– zobacz

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są na okresy kwartalne.

- W kraju
  - urzędy pocztowe oddawcze, właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora, oraz doręczyciele w miejscowościach, gdzie dostęp do urzędu jest utrudniony;
  - dział kolportażu Wydawnictwa Naukowego Semper, ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, tel./fax: 828 49 73; wpłaty należy kierować na konto: PKO BP VII Oddział w Warszawie, Nr 10201071-109628-270-1 z zaznaczeniem na blankiecie przelewu tytułu czasopisma i okresu prenumeraty.

- Ze zleceniem wysyłki do innych państw:
  - dział kolportażu Wydawnictwa Naukowego Semper, ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, tel./fax: 828 49 73; wpłaty należy kierować na konto: PKO BP VII Oddział w Warszawie, Nr 10201071-109628-270-1 z zaznaczeniem na blankiecie przelewu tytułu czasopisma i okresu prenumeraty; dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Cena w prenumeracie w 1999 roku w kraju wynosi **12 zł** za numer. Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę (pocztą zwykłą) jest w Europie o 100%, a w krajach pozaeuropejskich o 200% wyższa od krajowej.

Terminy przyjmowania przedpłat przez Wydawnictwo Naukowe Semper oraz przez Poczta Polską (tylko prenumerata krajowa):

- do 15 XI na I kw. roku następnego
- do 15 II na II kw.
- do 15 V na III kw.
- do 15 VIII na IV kw.

Wcześniejsze i bieżące numery można nabywać w Dziale Handlowym Wydawnictwa Naukowego Semper, ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, tel./fax: 828 49 73. Również można je zamawiać we Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa oraz we wszystkich księgarniach naukowych i akademickich (cena 1 egz. w tych księgarniach może różnić się od ceny w Wydawnictwie).

Subscription orders (17 US\$ per copy, 68 US\$ per year) available through the local press distributors or through the Foreign Trade Enterprise ARS POLONA, 00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland, or directly through

WYDAWNICTWO NAUKOWE SEMPER

ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, Poland
tel./fax: (+48) (22) 828 49 73

Commercial restriction for this copy: FOR SALE IN POLAND ONLY!